ՏԱՐԻ 45ՐԴ ԹԻՒ 300 Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/21 ԱՊՐԻԼ 1902 12 ՄՈՒՀԱՐԷՄ 8 ՆԻՍԱՆ 1318 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԷՄԵՐԻՍ

10 ՓԱՐԱ

ԱՋԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUME-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS E. KAÏSÉRIAN
38, Grand' Rue de Pt S. Porte, 38
Constantinople

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ե. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւր Ալի ճասէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Ոտոյ համար	80 ղր.	50
Դաւառներու համար	108 ղր.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, գողը 5 ղրուշ։
Մէկ-անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوهانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

37ՐԴ ԹԻՒԸ

Աշխարհաբար Նարեկի

ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՍՏԱՆԱՔ

ՀԱՅԻ ԿՈՒԻՔ

Մեր մեծայարգ պաշտօնակից Սոչը հանդէս պատուական լրագիրը բարեհաճութիւն ունեցած էր երեք օր իրաւու վրայ, իր թանկագին սիւնակներէն մէկ երկոքը նուիրել մեր խոնարհ, անարժէք ձեռնարկութեան՝ Աշխարհաբար Նարեկին։ Երեք գրութիւններն ալ վիճիներն են եղեր երեք մեծահռչակ, ձեռնհաս, կարող, փորձառու, հմուտ անձնուիրութեանց որոնք այնչուշտ ոգին ու ծուծը հանած ըլլալու են Նարեկին, ու այս կարգի հեղինակութիւններով թարգմանչութիւններով հրապարակը ողողած։ այսի՛ մեր մեծայարգ պաշտօնակից ասանկ պատկառելի օրէնքներու թարգմանկանգնած է եղեր որոնք սակայն չէին հաճած ստորագրել իրենց գրութիւնները, ընթերցողներուն ձգելով անշուշտ որ, գրուածներէն դատեն իրենց արժէքը։

Այս առթիւ երախտապարտ ենք մեր մեծայարգ պաշտօնակիցին որ բարեհաճութիւն ունեցաւ իր ընթերցողներուն հետ ծանօթացնել մեր ծանր ձեռնարկը և անկեղծ ըլլալու համար ըսենք որ, այսօր երկու բաժանորդ աւելի ունեցանք մօտակայ գաւառակէ մը, շնորհիւ Սոչինի հրատարակութեան։

Բայց քանէն զարմանալին սա է որ, գէթ կիսատ գրքի մը վրայ դատաստան ընելու կ'ելլայ մեր պաշտօնակիցը, մինչդեռ ամէն տեղ օրէնք է գործը աւարտելէ ետք միայն ընել քննադատութիւնները։ խնդիրը կը տարբերի սակայն եթէ Սոչինի պատուական լրագիրը չկրնայ զսպել ինքզինքը ու Նարեկի և Մանչուէի արատակարգ լեզուութիւններէն ազդուած՝ էնոթիական հաշիւներ պրպտելու ելլայ այսչափ սուրբ, այսչափ նուիրական գրքի մը գլխուն, որուն թարգմանութեան ալ ի՞նչ զոհողութիւն, ի՞նչ ատ-ժանելի աշխատութիւն ըլլալը կը վկայեն քիչ շատ այս կարգի ձեռնարկներու վրայ գաղափար ունեցող ձեռնհասներ։

Ընթերցողները կայր չե՞ն, մեծայարգ բարեկամ, հարկաւ կարդային այն ծիծաղելի սողերը որոնց դատապարտելու թիւնը իրենց մէջ է արդէն՝ բացի վերջինէն որ գործին տեղեակ մէկը ըլլալ կը թուէր և աւելի կը դշուաէր Նարեկի թարգմանութիւնը, քան թէ կը քննադատէր։

Ի՞նչ կ'ըսեն միւսները, ոչնչութիւն, ը՞ն է՝ բա՞ս է՝, բան մը կայ իրենց գրութեան մէջ։ Մէկը կ'ըսէ թէ, Հ. Սերոբէ Տէրվիշեան ըսեր է որ «Նարեկացին ինք գերեզմանէն ելլելու և բացատրելու է որ թերեւս քանմը հասկցողի»։ այս խնդրովութիւնը ընելէ ետքը «վերոյն յաւելածը տարբեր թարգմանուած է եթէ ո՛չ սխալ», կ'ըսէ ու կ'անցնի, առանց բարեհաճելու ինք աւելի լաւագոյնը ցուցնելու։ Մէկը կ'ըսէ թէ «ինչո՞ւ երկաբանում բացատրութիւններ չենք տար այս ու այն պարբերութեան առաջ»՝ առանց խորհելու որ մենք Նարեկին մեկնութիւնը չէ որ կ'ընենք այլ թարգմանութիւնը, իսկ միւսը չի ներեր մեզ որ փոքրիկ լուսաբանութիւն մը տանք Նարեկի այնչափ խրթին հատուածներուն։ Եւ դեռ ինչե՞ր ինչե՞ր որոնց ամէնքը կարդալով բան մը չհասկցանք, եթէ մեր օգուտին համար էին անոնք։

Ամէնէն ծիծաղաշարժը Ռօզմէրի էր, ինչ էր, այն միամիտ մարդունն էր։ դուն ինչ գործ ունիս ասանկ խմբագրէններու մէջ, օրհնեա՛լ հոգի, ինչպէս չնազկցիս քանիդ կը խպտնուիս։ Թեզ բարկանական սխա՛լ, ամենամեծ սխա՛լ, անները՛լի՛, դատապարտելի՛, մէկ մը՝ ալ ինչ ելլայ կը հանի՛ք։ խեղճ մարդը քննական միտք, կարողութիւն չունի, Նարեկ մը գտեր է որուն մէջ «գե՛ղեցոց և նուաստից» գրուած է եղեր։ այսպէս բաւական է իրեն վճիռը գոյացնելու։ «թարգմանութիւնը չէ՛ յաջողեր» ըսա՛ ու ամէն բան լմնցա՛։ Հապա՝ Նարեկին համար տարիներէ ի վեր մեր ճաթեցուցած գլո՛ւխը, պապա՛ Ռօզմէրի՛, ի՞նչ կ'ըսես, մէկ պարբերութեան վրայ երկու երեք ժամ աշխատիլները, մէկ անգամ թարգմանութեամբ չգոհանալով, առաջինէն անկախ երկրորդ թարգմանութիւն մը՝ ալ ընելը, ձեռնհասներու կարծիքը հարցնելը։ ասոնք բան մը չեն արժեր ըսել է, չէ՝, այնչափ անգութ մ'ըլլա՛ք, սիրելի՛ պարո՛ն, հապեւպով մի՛ տաք ձեր վճիռները որ ծիծաղելի չըլլա՛ք։

Հիմա քեզ համոզենք, Պապա՛ Ռօզմէրի՛, որ քերականական սխալ չըլլալը հնարկնար։ նախ Նարեկները ստարծիք են «ինչ ելլայ»՝ և «գեղեցոց»ին վրայ։ Եւ դեռ ասանկ հարիւրաւոր բառերու վրայ՝ որոնք ընդօրինակողներու ուղիութեան արդիւնքը պէտք է ըլլան։ Մենք բանկանի թուով Նարեկ ունինք՝ անոնցմէ ոմանք առաջին ձեռը ընդունած են, իսկ ոմանք ալ երկրորդը, ինչպէս 1782ին Կ. Պոլսոյ Ցովհաննէս և Պօղոս Արապան տիպը և 1860 Աբրահամեան տպագրութիւնը և ուրիշներ։ Հիմա ալ այսչափը հասկնալ եթէ, թոզութիւն կը չնորհես կարդալ՝ քայց մենք քեզ պիտի համոզենք որ վերջիններուն է իրաւունքը, որովհետեւ այդ հատուածին մէջ բաղդատութեան երկու եղեր չէ դրած միայն, նոյն իսկ քու իբր փաստ առաջ բերած օրինակդ եթէ ուշադրութեամբ դիտե՛ս, կը քաշես ձայնդ։ ինչո՞ւ՝ «եղ-հա՝ և էեղ-էլ-բիլ» ըլլայ, քանի որ «եղ-հա՝» ու «էեղ-էլ-բիլ» միեւնոյն սահմանի վրայ են և էեղելոց ու նուաստից չըլլայ։

Մնաց որ մենք դաս տալու ժամանակ չունինք քեզ, ամէնէն կարճ դասը այն է՝ որ քու չգիտցած բաներուդ չխառնուիս։ Սա ալ ըսենք։ Հայր Աւետիքեանի Նարեկին ծայրէն բառեր կ'երթա՛ս, դո՛ւն ալ՝ քեզմէ առաջի գրողն ա՛լ։ որպէս թէ ա՛լ ուրիշ միջոց չըլլայ յաւագոյն լուծմունքի մը։ նպատակաւո՞ր է որ կ'ընէք այս առաջարկը, թէ՝ ազիտութեամբ, եթէ վերջինն պատճառով է, Աստուած թողութիւն չնորհէ, իսկ թէ որ յատկապէս կ'ընէք այդ առաջարկը, ամէն ամէն սեմ ձեզ որ կը սխալիք։ Հայր Աւետիքեան, բարի՛, ուսեալ, հմուտ անձնաւորութիւն մ'է, բայց «կաթոլիկ» է և կաթոլիկութեան ոգի տուած է Նարեկացիին ու Նարեկին մեկնութեան։ Նարեկացիին խօսքերը քաշելով, քաշքշելով 209րդ երեսին մէջ հոն բերած է, որպէս թէ սուրբ Հայրապետը ըսել ուզած ըլլայ որ «Հոգին կը բղխի Հայրէն ու Որդիէն», ինչ որ բնաւ խոստովանիլ չէ՛ ուզած Նարեկացին։ Հիմա հասկցա՞ր, սիրելի՛ս. ասոր համար է որ կը յանձնարարեմ քեզ՝ չգիտցած գործերուդ չխառնուիլ։

Ասոնցմէ ետք Բարեպաշտ ընթերցողմ չունչը կ'առնէ, միչտ Սոչինոյ պատուական լրագրին մէջ. բայց որովհետեւ առաջին երեքը գրաւուած էր, հոգ չէ՝ երրորդ երեքը կը հրամէ ու ղրա դաշնաբերեցեր պարաւորիչ քարերը նետելէ ետք Աշխարհաբար Նարեկի հասցէին, կը սկսի Բոլ ար Բոլ՝ և որպէս թէ հրապարի յայտնութիւն մը ըրած ըլլայ՝ ճանաչեցնելով երկարելով հոն կը հասցնէ՝ ինչո՞ւ չենք ցատկեցուցած քանի՞ երրորդ գլուխին մէկ քանի՞ տողերը, որոնք գայթակղութիւն կը պատճառեն եղեր իրեն։ Ծառայ եմ ձեր կախ կախ փէչերուն, ո՛վ որքաղնասուրբ բարեպաշտ, որ Նարեկացին դատապարտելու կ'ելլէք, անմեղասա գաղափար մ'ալ դուք արտայայտած ըլլալու համար միայն։ Եւ այս փողոցային գոչոչոցութիւնները իր ընթերցողներուն կը հրամցնէ Սոչինոյ պատուական լրագիրը, կարծելով որ այնչափ միամիտ են անոնք։ Եթէ երբեք կարեւորութիւն ունենային հոն կամ հոս խօսուածները, Սոչինոյ՝ ամէն օր կը քննադատուի՞ա՛ կամ ա՛ն փորը ցաւողին կողմ ուրեմն պէտք էր անոնց ամէնուն գոհացում տալ, և քննադատութիւն սարել սիեարանի դատարկաբանութիւններ։ Չենք հասկնար՝ ինչ ըսել է ցատկել՝ անցնիլ մէկ քանի տողին վրայէն՝ ասիկա ալ նո՞ր մօտա է, ո՛վ կեղծաւոր փարիսեցի, բա՛ց կարդա Եսայի կդ. գլ. 6 համարը, նոյն իսկ միսիոնարներու թարգմանած աշխարհաբարը, տե՛ս բառ առ բառ գրուած չէ՞ն հոն Նարեկացիին խօսքերը, միթէ Աստուածաշունչը նուազ սուրբ է Նարեկէն, միթէ միսիոնարները նուազ պաշտպան են բարոյականի։ Մենք կը կարծենք որ ամէնէն մեծ անբարոյութիւնը, բարեկամութեան պատրուակով տեղ մը մտնել, հոն անոնղղակի կերպով անցած դարձածին հետամուտ ըլլալ ու անկէ ելլելէ ետքն ալ սուտ ու մուտ զրպարտութիւններ գրելն է։

Ինչ ըսել կ'ուզեն արդեօք այս դատարկաբանութիւնները, գէշ գործ մը ըրինք Նարեկը թարգմանելով, որո՞ւ վնաս ունի ան, իրենք թող լաւագոյնը թարգմանեն, այն ատեն մեզ ինքը անգործութեան կը դատապարտի՞ ինքնաբերաբար։ Նարեկի գրուելէն ի վերջին հազար տարի է, ինչո՞ւ մէկը չէ՝ փորձած, չէ՝ համարձակած անոր թարգմանութիւնը ընելու և հիմա մենք որ տաժանելի աշխատութեամբ ձեռնարկ մը ըրինք, էնոթիական հաշիւներ խառնելու կ'ելլեն անոր մէջ։ Նարե՞կն ալ Մխիթարեանները թարգմանէին որ շիտակ ըլլար, այսպէս կ'ուզուի՞. Հայ եկեղեցւոյ զաւակի մը ներելի չէ՞ միթէ այս կարգի պատուաբեր աշխատութիւն մը։

Մենք յանկարծութիւն չունինք, անարիալ գործ մը արտադրած ըլլալու, մանաւանդ Նարեկի նման խրթին, դժուարահասկանալի գրքի մը թարգմանութեան նկատմամբ. գիտենք որ ամէն գործ իր բնական թերութիւնները կ'ունենայ։ Նոյն իսկ Աստուածաշունչի թարգմանութիւնները որ այնչափ խնամով, զգուշութեամբ և ստուարաթիւ աշխատակիցներով կատարուած են, զերծ չեն եղած սխալներէ, որոնց բաղդատութիւնը ընելու համար բաւական է. Պապլ Հաուղի դեռ վերջերս հրատարակած գրաբար Աստուածաշունչին լուսանցքի ծանօթութիւններուն ուշադրութիւն ընել։

Այս առթիւ կոչում ըրած ենք ձեռնարկներու, գլխաւորաբար անաչառ և խիստ քննադատ Հորդի՞ որ առնչութիւնն սկսեալ լուրջ քննչութենէ մը կ'անցնէ հրատարակուածները, գրքին աւարտումէն ետք իր գնած սեպհականացողութիւնները ծանօթացնելու համար, որ գրքին վերջ պիտի դնենք իբր յաւելուած՝ Ամէնէն աւելի մենք նախանձախնդիր ենք Նարեկի անսխալ թարգմանութեան և այս առթիւ եղած ո՛և է ուղղելի սխալ՝ երախտագիտութեամբ կ'ընդունինք, բայց էնոթիական հաշիւներով եղած քաչքչուքներուն բնաւ կարեւորութիւն չենք տար, ո՛չ իսկ կը խորհինք թէ որ թերթը կը հաւատայ Աշխարհաբար Նարեկի հրատարակիչներ։

Ընթերցողները հրապարիլու գործ չա՛ս, եթէ Աշխարհաբար Նարեկը մէկ քանի հազար նոր ընթերցող չնորհեց Մանչուէի, ուրիշ մրցակիցներ՝ ալ աւելի չահեկան հրատարակութիւն մը, թարգմանութիւն մը, հեղինակութիւն մը թող հրամցնեն ժողովուրդին։ Նարեկը հակակշռելու համար ելլել երկու տարի առաջուան Հիւանդանոցի պատմութիւնը թերթին ճակատը զետեղել (*) և սպասել որ ժողովուրդը ձեռքէ ձեռք խլել թերթը, կարծեմ չափազանց պատանկկութիւն պիտի ըլլար քիչ մը, եթէ ո՛չ ընթերցողներու քիթին խնդալ։ Ա՛ս փորձն ալ չյաջողելէն ետքը, ելլել խնդիր մենք բաներ գրել գործիքարդ գելք յարուցանելու համար։ «Ես ծախք չեմ ըներ, դուք ալ մ'ընէք լրագրական սենտիքա մը կարմենք՝ առանց ծախքի ընթերցողներուն դրամը առնենք», ասանկ բան կ'ըլլա՞։

Միրուն, թանքատիպ գրութիւններ, հեղինակութիւններ ունի եղեր թիլոնդոնցի. չեմ յուսար որ խստապահանջ ըլլայ, ինչո՞ւ չեն գներ անոր հեղինակութիւնները՝ ինչո՞ւ գրամով վճարուած ընտիր գործեր չեն կարդացներ հասարակութեան և սկսած ձեռնարկ մը գաղթեցնել կ'աշխատին։ Դեռ քառասուն յիսուն հազար և ալ աւելի մարդիկ կան որոնք կը սիրիլուին թերթ կարդալ, եթէ օգտակար, անհրաժեշտ՝ ինչ գրութիւններ հրամցուին անոնց։ ինչո՞ւ այս կէտը ուշադրութեան չենք առներ՝ և մեր աչքերը անկած ենք մասի վրայ համրուած բամանորդներուն, ընթերցողներուն վրայ որոնց ամէնէն մեծ գումարը տասնչինգ հազարի չի հասներ։

Բայց ո՞վ միտք պիտի հասցնէ, դրամ պիտի զոհէ. ներքին լուրեր, արտաքին լուրեր, ազգային քրոնիկ, հեռագիր, կիրակու վարդապետը գնաց, Ամրակում վարդապետը եկաւ՝ ինչ ըսել է, Էֆէնտիի ժամկոչը յանդիմանել. Պօէտները պիտի հաշտեին՝ չէ՝ պիտի չհաշտուին. Անգլ. քոնսուլիսը միութիւն մը կազմեցաւ, հաքանականը միութիւն մը շահեցաւ. վէպ, ոսման և փաշա յաւիտեանս ամէն։ Լրագիրը ելաւ, ալ կ'ակնկնիք գանգատիլ որ ընթերցասէր չէ՞ մեր հասարակութիւն։

Ինչ ընենք ուրեմն. զիրար վա՞ր դնենք, ա՞ռ պէտք չէ ըլլայ կարծենք ժողովուրդին բարոյական օգտին ծառայող թերթերու ուղղութիւնը։

Այս է մեր առաջին և վերջին պատասխանը ամէն անոնց՝ որոնք երկու գլուխ թարգմանելու կարողութիւնը չունին Նարեկէն և պարապ խնամքով ժամվաճառ ընել կ'ուզեն զմեզ։

Այս առթիւ յորդոր կը կարդանք քննադատութեան անձէ բռնողներուն որ փոխանակ Աշխարհաբար Նարեկին մէջ խորասուզելով իրենց խելապատակին մէջ բռնի սխալներ սարդելու և յետոյ ծաղրելի դառնալու, աւելի աղէկ կ'ընեն օգտակար աշխատութեան մը ձեռնարկելով եթէ կարող են, իսկ եթէ անկարող՝ պէտք է ուսումի՝ սովրելու պարապին։

(*) Որ Ընդարձակ Օրացոյցներու մէջ տպուած էր արդէն և ամէն կողմ տարածուած։

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Նկարագրին փոփոխելիութեան մասին մէջ բերած օրինակ երէս եղաք։ չկ՝ ուզեր ծանրանալ նաեւ ուրիշ ուղղութեամբ իրողութեան մը վրայ։ Նկարագրի՝ անհատ անհատ տարբերութիւնն ալ փոփոխութիւն մը չէ՝, չի՞ ցուցներ արդեօք նկարագրին յեղականութիւնը։ Առաջին տկարկով գժուար է գուշէ տեղնել թէ այդ կողմնակի խնդիրը որքան կշիռ ունի։ Արդարեւ եթէ նկարագիրը բացարձակապէս անփոփոխ եղած ըլլար, չպիտի փոխուէր նաեւ անհատ անհատ։ Ինչ առնչութիւն ունի, պիտի հարցուէր, նկարագրին անհատ անհատ փոփոխութիւնը՝ անոր միութիւնին անհատին մէջ փոփոխելիութեան։ Նպտ մեծ առնչութիւն՝ որովհետեւ՝ ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ բացատրել նկարագիրներու այն զանազանութիւնը որ անհատներու թիւովը հազիւ կրնայ սահմանաւորուիլ։ Ինչպէս մեկնել միեւնոյն ընտանիքի զաւակներ։ նման միջավայրերու մէջ ապրող անհատներու նկարագիր նմանութիւնը՝ ինչո՞ւ երկուհոմանիներու նկարագիրներ կրնան իրարու հակառակ ըլլալ։ եթէ ժառանգականութիւնը միայն պատասխանատու է, ինչպէս երկու ուղղութեամբ ժառանգականութիւն ընդունիլ երկու հոմանիներու համար։ կամ ընդունինք վայրկեան մը թէ մեր նկարագիրները ծնունդն են միայն անցելոյն, ինչպէս բացատրել մեր ամէնէն հին նախահարց մէջ նկարագրի տարբերութիւնները, եթէ հաշուի չառնենք միջավայրի տարբերութիւնները և անոնց ազդեցութիւնը նկարագրին վրայ։ վարուց, մտքի ուղղութեանը վրայ։ Եթէ նկարագիրը հիմա՛ չ'ազդուիր և ոչ ինչ է պատճառ չկայ ենթադրելու թէ անցելոյն մէջ քմահաճած է ազդուելու։ անկէ և ասով զանազանութեան մէջ բաղմապատկած է իր տեսակները։ Նկարագրի այն նենկախութիւնը՝ բացարձակութիւնը ո՛չ այժմու համար ընդունիլ կարելի է և ոչ ալ անցելոյն։ Ապա եթէ նկարագիրին անցելոյն մէջ ազդելի է եղած, պատճառ չունինք զայն հիմա նկատելու իբրեւ առանձին գոյութիւն ունեցող էութիւն (entité) մը, անայլայլ և անեղծ։ Ինծի համար ուրիշ ճամբայ չկայ։ կամ պէտք է ընդունիլ թէ մարդերն իրենց ծնած տեղը անարատ, վերանցական (transcendantal) քմահաճ զօրութեան մը ձեռքէն նուէր կը ստանան իրենց սահմանուած նկարագիրը զոր պարտաւոր են նա դարձնել նոյնութեամբ իրենց մահուանէն վերջ և կամ ըսել թէ նկարագրի կազմութիւնը օրինաց կը հպատակի, ինչ որ զայն ներգործութեան ենթակայ ընել է արտաքին ազդեցութեանց։

Արիստոտելի, Լոքտերի, Բանդի կամ մինչեւ 18րդ դարու իմաստասէրներու թերեւս ներելի ըլլայ այս արտակարգ դպտիարակութեան վրայ, բայց 20րդ դարուն մէջ՝ ոչ։ Երբ դասարակութեան վրայ լոյս սփռող գիտութիւնները գանգամանութենէն մինչեւ բնախօսական հոգեբանութիւն, կենդանաբանութենէն մինչեւ սաղմնաբանութիւն կամ հրէշաբանութիւն չէին ստացած այն հաստատուն հիմերը, որոնց տիրացան մօտ ժամանակներու մէջ, շատ հեռատես միտք մը անգամ չպիտի կրնար նախատեսել այն դիւրութիւնները, զոր պիտի ստանար մարդերը կրթելու արուեստը։ Մարդկային հմտութիւնը ամբողջութիւն մըն է որուն մասերը կապակից ու համերաշխ են. իրաքանչիւր մասնաւոր գիտութեան յառաջացումը կախում ունի բոլոր միւսներուն բարձրութեան մակարդակէն և իրաքանչիւրին մէկ քայլն չանը կ'անդրադառնայ բոլոր միւսներուն ընթացքին։ Եւ քանի՞ իրաքանչիւրն յառաջդիմէ, մինչեւ կը բազմանան զիրար կապող կապերը, այնքան կ'առաւելու անոնց մէջ համերաշխութիւնը և ասով գիտութիւններն ալ, արուեստներն ալ կը կերպարանափոխուին, իրարու գոյն փոխ կ'առնուն ու կուռ ման։ Այսպէս ընդգիտութիւնը, կամ այլեւայլեն յառաջ եկած տարբերութիւնը նոր գիւտեներ կը բանան կենդանաբանութեան համար որ ինքն ալ նոյն ատեն ստորաբաժնուած է անդամազնութեան, բնախօսութեան, և գործարանաւոր՝ տարբերութիւնը գիտութիւն մը կը դառնայ բնախօսութեան։

Այսպէս դարձեալ տիեզերագրութիւնը կը գրկուի բնագիտութեան ու մեքենագիտութեան կամ տարբերութեան հետ, այնչարագրութիւնը բնագիտութեան կամ երկրաբանութեան հետ։ Այսպէս նաեւ մանկավարժութեան համար։ շատ մը ժամանակներ առանձինն և մենաւոր ըրուանելէ յետոյ վերջին ժամանակներու մէջ կեանք առաւ այսասողորդ ասոիճանաբար մերձեցաւ բնախօսութեան, որուն մէջ գլուխը դարձած էր նաեւ հոգեբանութիւնը։ Զարմանալի՞ այս վերջին գիտութիւնը առարկայ եղաւ լուրջ խուզարկութիւններու, փոխեց իր բնազանցական դրաւոր ազանցքը և վերջնականապէս ի՞նկ փորձարկու դիտողութեան գիրկը և այսօրուան հոգեբանութիւնը այլեւս ընդհանուր առմամբ փորձական հոգեբանութիւն մըն է և մաս կը կազմէ իմաստասիրութեան այնչափ որչափ բնախօսութեան և անդամազնութեան։

Այլեւս անկարելի դարձած է հոգեբանութիւն առանց ղղային դրութեան հիւսուածաբանութեան և անդամազնութեան, ինքն ըլլալով անոր բնախօսութիւնը։ Բնականաբար եթէ մարդին գործունէութեան գիտութիւնն այս կնճռոտութիւնը կը ստանար ու կը յառաջդիմէր, մանկավարժութիւնը որուն միակ ուղեցոյցն է հոգեբանութիւնը՝ պէտք չէր որ մնար ետ և արդարեւ այն օր փոխուեցաւ։

Հին դարերու ծեծ ու փետի, տանջանքի դասաւարակութիւնը աւելի գիտակից դարձաւ իր նպատակին ու միջոցներուն և այսօր մանկավարժութիւնը այնչափ մաս կը կազմէ բնախօսութեան կամ ախտաբանութեան և առողջապահութեան հետ որ մեծ բժիշկներ են հիմա որ ձեռք կ'առնեն տղաքը կրթելու լաւագոյն եղանակներու ուսումնասիրութիւնը, բան մը որ առաջները կ'ընէին կրօնի պաշտօնեաները կամ աշխատանոցի իմաստասէրներն ցա՛ գրագէտները, առանց նախապէս պարզաւորուած զգալու բառ մը գիտնալ բնական կամ քնաբանական գիտութիւններէն և այնպէս ալ կարծէին թէ միայն իր եսին առաւել կամ նուազ նուրբ ոլորտներուն մէջ թափուիլ կը բաւէր ուրիշներուն եսը ճանչնալու համար և յետոյ տղան կը նկատուէր հաւասար և նման չափահասի և ատկէ յառաջ կու գային պատժոյ այն եղանակները որոնք այն ժամանակները կրնային ընդդիմանալ ըլլալ չափահասներու համար, ծեծ, արգելարան և չարք մըն ալ հրէշային հեղինակութեամբ, արժանապատուութիւնը խանդարող պատիժներ, մէկ ոտքի վրայ, ծունկի վրայ կենալ ժամերով, չոր հաց ուտել, երբեմն անկէ իսկ զրկուիլ, ծանր առարկաներ ժամերով թեւերուն վրայ վերբռնել, քարեկենդանի խայտառակներու պէս մրոտուած երեսով կենալ ու ենթարկուիլ նաեւ իր ընկերներուն թուքին ու մուրին, և դեռ հաղուստդէպ չէ Եւրոպայի թաղային վարժարաններուն մէջ տեսնել, պատժուած տղաքներու համար յատկապէս շինուած թղթէ ծիծաղելի ձեւով խոյրեր։

Բայց վերջապէս մտած ենք հիմա աւելի ուշադրաւոր ընթացքի մը մէջ. գիտենք գտնել թէ տղու մը հոգին ոչ մէկ կէտի վրայ կը նմանի չափահասին հոգւոյն։ Քանի՞ դար խարխափեցինք հաստատելու համար թէ նոր դարու մէջ ծնած մանուկն իր նկարագիրովը կը յիշեցնէ նախամարդերը և թէ հետեւաբար անոր հետ կարելի չէ վարուիլ ինչպէս կը վարուինք մեծերու հետ։ Քանի՞ սերունդի վարժապետներ ձախողեցան մեզի սորվեցնելու համար թէ մանկան հոգին պարապ և բաց աման մը չէ անսահման ուր կրնանք անարգել լեցնել մեր ուզած հմտութիւնները մեր ուզած չափով և եղանակաւ։ Սակայն ինչ որ ստացուած է ստացուած է։ Խաղզուեցի՞ն է ներկան, անոր փորձառութիւնն ու լոյսը մերժել, անոնցմէ հրաժարիլ ու չօգտուիլ անոր համար միայն որ անցեալին մէջ խորհողներ տարբեր կերպով մտածեր են։ Եւ յեսոյ ո՞վ պիտի կրնայ երաշխաւորել մեզի թէ այն հեղինակութիւնները որոնց հովանիին տակ մեքնաբար կ՚ապաստանինք՝ եթէ այս դարուն մէջ ապրած ըլլային չպիտի խորհէին տարբեր։ Մ՚վ կրնայ ըսել թէ Քանդ, խելամտութեան (déduction) այդ անձնաւորումը, մարդկային գիտութեան ներկայ վիճակին մէջ չպիտի հետեւցնէր նկարագրին յեղկանութիւնը։ Մանկավարժութեան մէջ այլ եւս ետ չենք կրնար երթալ. և ինչո՞ւ ետ երթալ։ Ուսօսի բնական մարդուն կեանքո՞վն ապրելու համար. ցնորք՝ ձիրդ այն բնականերարդուն, զոր ինքն այնքան հմտիկ գործերով եւագած է, անասնութիւնն է որ ցարդ կ՚ընդդիմանայ վարժապետին ուժերուն։ Եւ արդէն կարելի՞ ալ է, տեսնենք՝ ետ երթալ. մանկավարժութիւնն այնչափ ետ է որ չկրնար այլ եւս նահանջել։ Վարժապետները չատ անգամ աւելի վարեն քան թէ արհեստաւոր գործաւորները իրենց ապարեզին մէջ։

ԱՐԱՄ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ԻՍԱՐԻՃԻՅԵԼ

ԲՐԷՆՍ ՀԱՆՐԻՆԻՆ ՆՈՒԻԹՔԸ.— «Ագսաի Շարդ» գլխաւոր նամը իւլ կէչէն սէնէ Համպուրկսա թէչէքթիւ իտէն ճէմիլեթէ, որէնս Հանրի տը Բրիւս ճէնապարը՝ պու տէֆա պէր վէճէնը աթի պիր նուիթգ իրատ իթմիշ տիր։

«Էկէր եանըլմաեօրսամ, «Ագսաի Շարդ գլխաւր՝» կէչէն սէնէ իւլք տէֆա օյմագ իւզրէ, պուրատա թէչէքթիւ վէ իճիմա իթմիշ տիր։ Ագա էֆէնտիլէր՝ սէնէի տէվրիյէ մունասպէթի իւլ վէրիլէն պու զրեանֆէյմէ հաղըր պուլունմագլըզըմ իչուն պիր տաղէթ. նամէ կէօնտէրիլմէսի լուսֆէրնատ պուլունտուլար։ Կէչէն սէնէ օյտուղը կիսպի, պու սէնէ տէ տավէթի գաղուլ իթտիմ։ Բէիս Մ. Իլլիս՝ իրատ իթտիեի նուիթգատ, Ամէրիգատ սէեանա թրմտան զաեէթ մուհապպէթքեռանէ պիր լիսան իւլ պահս էյլէմիշ տիր։

Օ մէսուտ կիւնէրին խաթրատրնա պիր նապար աթֆընա ավտէթիմէն պէրու իւլ տէֆա վէսիլէ տուչուիեինէն սէօյլիւ ուզաթմամագ իչուն տէեպիլիրիմ քի, Ամէրիգատա էվրոբալըլարրն տէտիեի կիպի եալընըզ տօլար ավէրսը պիր միլլէթ պուլմասրմ։ Պէլքի մանէվի զէնկինլիեին էն եիւքսէք տէրէճէսինէ եէթիշմէեէ չալըշան պիր միլլէթ կէօրուիւմ։ Միւսաֆիրի պուլունտուղում զէման՝ հէր սաաթըմը խօշ պիր սուրէթատ կէչիրմէք իչուն, հէր տիւրլի վասրթաեը թէտարիք իտէն պու պէօհիւք զամմ նէզտիտնէ կէչիրտիեիմ տագրգալարա պագմագ պէնիմ իչուն ֆէվգէլատ մէմունիյէթի մուճիպ տիր, Պարը Մուհիթը Աթլասինին զարպ հավալիսինտէ ալտրըրմ հրսսիյեաթը Պարը Մուհիթը Բէպիրին զարպ ճիհէթինտէ ալտրըրմ հրսսիյեաթը կէօլկտէ պրագագիլէճէեինի զանն իթմէեինիզ։

Գալգիմ՝ սիզին չէհրելէրինիզ կիպի չէհրելէր կէօրուեեիմ եէրէ, Ալմանիա թաճիրլէրի նէզտինտէ Ալման միսաֆիրբէրվէլիլեինէ մաշնար օյտուղում եէրէ մաթուֆ տը։

Պանա գարշը ֆէվգէլատ մուհապպէթ կէօսթէրէն վէ արասրնտա պուլունտուղումանն տօլաը ֆէվգ էլ ատէ մահզուզիյեէթ հիսս իթտիեիմ չունէ հէյէթին պէօհիւնէնին թէմէնին էյլէրիմ։ Ագա էֆէնտիլէր, Ալմանիա իւլ Ագսաի Շարդ արասրնտա քի միւնասպաթը գուվվէթլէնմէսինէ չալըշքեռօրլար։ Պու սէպէպտէն գատէֆիմ չէրէֆինէ պօյալիրրըմ,

Մ. ԼԻԻԶԱԹԻՆԻՆ ՊԷԵԱՆԱԹԸ.— Իթալիա խաղիսէ նազըրը սապգ Մ. Լիւզաթի՝ Իթալիա-Ֆրանսա տօսթլուզունընն էն գուվվէթլի թարաֆտարլարունան տը։ Մուսմիւլէյ՝ հէյման օն սէնէտէն պէրու իւլի հիւքիւմէթ արասրնտաքի միւշքիլաթրն ալֆինէ չալըշէօր իրի։ Պու սէպէպլէ, Ֆրանսըզլարը քէնտիսինէ պէօսթիւք պիր թէվէճճիւհի վար տը։ Նէյր իթտիեի մէգալէշէրի, իրատ էյլէտիեի նուիթգլար՝ պիր կապէթաճրնա վուգու պուլան պէեանաթը՝ Ֆրանսա մաթգուաթը թարաֆընտան տահմա էհէմմիյեթլի թէլագը օլունուր։ Միւշարիլէյին ապիրէն «Թան» կազէթասրնը Բօմա մուխապիրինէ վուգու պուլան իֆատաթը՝ —իթթիֆագը միւսէլլէստէն պահ իթմէք մատա օլտուղը չու սրրատա — տրգգաթա շաեան կէօրիւլմիւշ տիր։ Մ. Լիւզաթի՝ տէմիշ տիր քի, «Ֆրանսա՝ իթթիֆագը մինսէլլէսի տահ՝ տօղրուսը իթալիանրն իթթիֆագը միւսէլլէսէք մէվգբինի՝ եալընըզ քէնտի նագիթի նաղարրնտան թէտգրգ իթմէքտէ տիր։ Ֆրանսըզլար՝ Իթալիա վէ Ֆրանսա միւնասէպաթրնը նակարը տրգգաթա ալտրգլարը վագթի՝ էվրոբատա պաշգա միլլէթլէր տէ մէվճուտ օլտուղունը պիլմէզլէր։ Հալպուքի էվրոբա եալընըզ Ֆրանսա վէ Իթալիատան իպարէթ տէեիլ տիր, պիլթիւն էվրոբա վէ պիլթիւն ալեմ՝ Ֆրանսա վէ Իթալիա իչուն եարատըմմըշ տը։ Ֆրանսըզլար զանն իսէրէր քի, Իթալիա՝ իթթիֆագը միւսէլլէսէն այրըլընճա, տիւնեատաքի պիւթիւն միւշքիլաթ քէնտիլիեինտէն զաիլ օլուր։ Իշթէ էն պէօհիւք խոթաղնը պու տը։ Իսկ՝ Իթալիա իթթիֆագսէն այրըլընճա, միւշքիլաթ՝ ասըլ օ Վագբիթ պաղար։ Պիր քէրրէ էվրոբա խարիթասրնա հէյնէ Իթալիա իւլ Ավսթրիանրնէ ճօզրաֆիական մէվգբէրինէ պաղբլսուս։ Ավսթրիա վէ Իթալիա արասրնտա կէտիլերին իչէմէսի, տէնիզ ավէ, թիճարէթ մուանէտանամէլերի, իքի մէմլէքէթ արասրնտաքի իթթիֆամբղնբղլարը՝ բէք կիրկին օյան գօմնուրգ մուամիլէյէրինի թասսիրիւլ մուխաթաբարարն էշիւնի՝ ալտրօրդ Պինանէնէյէ, իթթիֆագը ինճէնէլէս օրթասան գալդարսա, սիհասի ուֆգալար գարա պուլութլար իւլ գարալանը։

Իթալիա իւլ Ազմանիա արասրնտա ճէրէեան իտէն միանասէպաթ՝ հէմ իգթիսատ հէմ սիեասի տիր։ Պու միանասէպաթ՝ պիլասնա էվրոբա սուլհու միսալէմէթիին տէվամրնա մաթուֆ տը։ Իթալիա՝ Ալմանիա իւլ հէմուտտա տէկիլ տիր. արալարրնտա արազիեէ միմէթալիք իսթիլաֆաթ եօգ տը։

Իթթիֆագը միսէլլէ՝ Իթալիաեա տանա բէք չօգ մէնֆաաթլար թէէմին իթմիշ տիր։ Էզճիմէլ Ռիւրինալ վէ Վաթիգան արասրնտաքի իսթիլաֆլարրն խարիճէ աքս իթմէսի՝ իթթիֆագը միսէլլէս սահէսինէ տիր։ Պու իսէ, Իթալիա իչուն ազ պիր մէնֆաաթ տեեիլ տիր։

Հասբը, իթթիֆագը միսէլլէս՝ Ֆրանսահա հիչ պիր թէալիւգը օյմագան եանի Ֆրանսաեը նէ ֆաքտէմէնտ նէ տէ թէնտրտ էյլէեէն պիր չօգ միւշքիլաթը պէր թարաֆ իթմիշ տիր։»

—Եէէի իթթիֆագ մուահէտէնամէսինտէ, պիլասսա Ֆրանսահա տօգունգար պաղը մատտէլէր թարիլ իտիլէճէք մի տիր։

—Պու մէսէլէ իսթիմալ քի հալ օլունուր մէսէլէլերտէն տիր։ Ֆագաթ հէր հալտէ մուհագգագ օյան պիր ճրհէթ վար տը քի, օ տա Ֆրանսա վէ Իթալիա արասրնտաքի իսթիլաֆաթ տէվրինին գաբանմասը տը։ Իթալիա էֆքեարը ումմիյեսի՝ Ֆրանսանրն տօսթ պիր տէվլէթ օլտուղունը պիլիւօր. հէր մէմլէքէթին պիրիպիրինէ կէօսթէրտիեի թէվէճճիւհ՝ ֆէվգէլատ էհէմմիյեթլի տիր։ Եալընըզ պէոնրն վիճուտը՝ իթթիֆագը միսէլլէստէ Իթալիա-Ֆրանսա մունասէպաթը հաղրասրնա ուշմաեան մատտէլէրին — շաեէտ պէօյլէ մատտէլէր վար իսէ, — նէթիճէսէզ գալմասրնը թէէմինէ քեաֆի տիր։

Պունունլա պէրապէր, իթթիֆագը միսէլլէս մուահէտէնամէսինտէ, պէօյլէ մատտէլէր մէվճուտ տեեիլ տիր. չունքի պու իթթիֆագ տահմա պիր սուչ ալեթի օլակէմիշ տիր։

Ֆրանսահա գարշը օյան պու եէէնի մուհապպէթին էն գրյմթատ նրշանէսի, էն գուվվէթլի տէլիլի՝ ախիրէն Իթալիա վէ Ֆրանսա արասրնտա ագա օլունան իթթիլաֆ տը։

Արթգ Ֆրանսա իւլ Իթալիա արասրնտա իսթիլաֆա սէպէպ հիչ պիր չէյ գալմամըշ տը։

ԼՈՐՏ ՍԹՐԱՆԳՕՆԱՆԸՆ ՆՈՒԻԹՔԸ.—Գանատա միսթէմլէքէսի ըէվալընտան լորտ Սթրանգօնահա պու քէրրէ Ինկիլթէրանրն Ապէրտէէն շէհրի հէմշէհրլիեի իւնվանրնրն թէվճիհի միւնարիպեթի իւլ, մուամիլէյէ՝ միւհիմ պիր նուիթգ իյտատ իթմիշ տիր քի լ

«Իվինէկ Սթանտարտ» կազէթասրնրն պէեանրնա նազարէն, Ինկիլթէրանրն եէնի իսթիդրաղրնա չիմտիտէն օն գամ ֆագլա միշբերի չըգմըշ տը։

ՍԲԱՆԻԱ ՎԷ ՎԱԹԻԳԱՆ.— Բաբա օն իւչիճնի էէօն հաղրէթլէրինին բաբալըգ մագամրնա օթուրտուղունրն 25ինճի սէնէի տէվրիյեէսի միւնասիպէթի իւլ միշարիլեյ հաղրէթլէրինի թէպրիք իթմէք իչուն, Սբանիա գըբալիչասը թարաֆընտան ֆէվգէլատ պիր հէյէթ կէօնտէրիլէճէք վէ մէզքիւր հէյէթ՝ պու այն նիհաեէթինտէ Բօմաեա կիտէճէք տիր։

Պու հէյէթին պէրապէրինտէ պիր չօգ գրյմէթլի հէտիյէլէր պուլունճագ տը։ Պու հէտիյէլէր մէեանրնտա Սբանիա վէ բաբալըգ մագամրնըն արամալարը իչէնմիշ պիր եազը վար տը։

ՖԻԼԻԲԻՆ ԱՀՎԱԼԸ.—Ալմանիա վէ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթլէրի՝ եէնի Ֆիլիբինէ կիսմրիւկ լաեհասրնա գարշու չիտտէլէ բրօթէսթօ իթմիշլեր տիր։

Մէզքիւր լաեհնա մուճիպճճէ իսրաճաթ ըիւսումունրն պիր գըսմը՝ Ֆիլիբինտէն Ամէրիգաեա իսրաճ օլունան մահասուլաթրն ըսլարընա սաթի օլունճագ տը։ Մէզքիւր լաեհնա չիմտի ատն թաթպիգ օլունտուղունտան, պու խուսուսատ Ամէրիգա իւլ Ալմանիա վէ Ինկիլթէրա արասրնտա զուհուր իտէն իսթիլաֆքն հաքէմ հէյէթինէ հավալէ օլունմասը միհթէմիլ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ ԱՀՎԱԼԸ.— Իթալիանրն ըէսմի ասբերի կազէթասը՝ կէչէն փետրվարրն 23ինտէ սիսահ ալթնա տավէթ օլունան բէտիֆէլերին ապրիլին 21ինտէ տաղրթբլմպզբաս միպաասէ իտիլիսերինի նէչթ իթմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Իքէք էյրաֆընտան Սէատ. Շէնսիւար պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ էհմիյէթ վէ սատագաթրնա մէպնի թէրֆիքն Ուլէա սրնֆը էվվէլի.

Էրմէնի Բաթրիգխանէսի գարաքէթխէվասը սէատ. Տիգրան էֆ. հաղրէթլէրէնէ թէրֆիքն Ուլէա սրնֆը էվվէլի, վէ Բաթրիգխանէ լիսանը բէսմիի թիւրքի մուհարրէրաթ գալէմի միսիրի իզզէթու Խաչատուրեան Կարապետ վէ էրմէնիճէ մուհարրէրաթ գալէմի միսիրի Թէլեան Բաթթալ էֆէնտիլէրէ թէրֆիան սանիյէ՞ սրնֆը Միսթէմաեիզի։

Սրբոսթան հոգաուտը գօմիսէրլիեի քեաթիպլէրզ. Եէքթա պէյ ռիսթէրի սանիյէ սրնֆը միսթէմաեիզի թէվճիհ պուրուլմուշ տը։

* *

Սիվաս վիլայէթի տէֆթէրտարլըզընա Մուսուլ վիլայէթի Մալիյէ միւֆէթթիշլիեինէ Գըրգգիլիսա սանճաղը մուհասպէպճիի սէատ. Զբեա պէյ թաեին պուրուլմուշ վէ մումայիյիհա զաթէն մուհալլէֆ պուլունմուշ տը։

* *

Շէհր Էմանէթի տախիլինտէ Գարթալ գազասը գամմագամըզը՝ քիւչիք Զէքմէճ գազասը գամմագամը մնա, Բարիս պէյ էֆէնտիեէ թէֆվիզ վէ Իսրիսէ վիլայէթի տախիլինտէ Թրնօվաճրգ գազասը գամմագամը Իսմայիլ Հագգը էֆէնտի՝ մահէլլինտէ իզգա պուրուլմուշ տը։ Մուամիլեյէ Բասիս պէյ էֆէնտինին ալել ուսուլ թահլիֆի իճրա գըլընմըշ տը։

ՆԸՇԱՆ

Իզմիր գօմանտանը ֆէրիգ սէատ. Թէվֆիգ բաշա հաղրէթլէրինէ խըտմաթը հասէնէի սատրգանէսինէ մէպնի, մուրասսա Օսմանի։

Ճէպէլը Լիպանա իւմէրասրնտան Շօֆ գազասը գամմագամը միր Մուսթաֆա պէյ պիրինճի ռիսթպէտէն Մէճիտի։

Քիթապիի հաղրէթը Շէնրիեարի սիլքինէ խասլ պուրուլան Համտի էֆէնտիեէ իւչինճի ռիսթպէտէն Մէհիտի։

Էրմէնի Բաթրիգ վէքիլի Եպիսկոպոս Գարրիել էֆէնտիեէ իքինճի վէ Ճանիք մէրխասասը Ցակոբ վէ Աղթամար Կաթողիկոսը վէքիլի Արսէն վէ Անգարէ մէրխասասը Եղիշէ վէ Զարսանճագ մէրխասասը Կորիւն վէ Սըեբրա մէրխասասը Փառէն վէ Բէօթնահա մէրխասասը Մկրտիչ վէ Բաթրիգխանէ մեճլիսը ճիսմանի ազասրնտան Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ վէ Սեթէեան Միհրան վէ Ասասեան Մկրտիչ էֆէնտիլէրէ իւչինճի ռիսթպէտէրտէն։ Մէճլիսի վէ մեճլիսը զէնգիրը «Իվինէկ Սթանտարտ» կազէթասրնրն պէեանրնա նազարէն, Ինկիլթէրանրն եէնի խթիդրաղրնա չիմտիտէն օն գամ ֆագլա միշբերի չըգմըշ տը։

ՍԲԱՆԻԱ ՎԷ ՎԱԹԻԳԱՆ.— Բաբա օն իւչիճնի էէօն հաղրէթլէրինին բաբալըգ մագամրնա օթուրտուղունրն 25ինճի սէնէի տէվրիյեէսի միւնասիպէթի իւլ միշարիլեյ հաղրէթլէրինի թէպրիք իթմէք իչուն, Սբանիա գըբալիչասը թարաֆընտան ֆէվգէլատ պիր հէյէթ կէօնտէրիլէճէք վէ մէզքիւր հէյէթ՝ պու այն նիհաեէթինտէ Բօմաեա կիտէճէք տիր։

Պու հէյէթին պէրապէրինտէ պիր չօգ գրյմէթլի հէտիյէլէր պուլունճագ տը։ Պու հէտիյէլէր մէեանրնտա Սբանիա վէ բաբալըգ մագամրնըն արամալարը իչէնմիշ պիր եազը վար տը։

ՖԻԼԻԲԻՆ ԱՀՎԱԼԸ.—Ալմանիա վէ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթլէրի՝ եէնի Ֆիլիբին կիսմրիւկ լաեհասրնա գարշու չիտտէլէ բրօթէսթօ իթմիշլեր տիր։

Մէզքիւր լաեհնա մուճիպճճէ իսրաճաթ ըիւսումունրն պիր գըսմը՝ Ֆիլիբինտէն Ամէրիգաեա իսրաճ օլունան մահասուլաթրն ըսլարընա սաթի օլունճագ տը։ Մէզքիւր լաեհնա չիմտի ատն թաթպիգ օլունտուղունտան, պու խուսուսատ Ամէրիգա իւլ Ալմանիա վէ Ինկիլթէրա արասրնտա զուհուր իտէն իսթիլաֆքն հաքէմ հէյէթինէ հավալէ օլունմասը միհթէմիլ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ ԱՀՎԱԼԸ.— Իթալիանրն ըէսմի ասբերի կազէթասը՝ կէչէն փետրվարրն 23ինտէ սիսահ ալթնա տավէթ օլունան բէտիֆէլերին ապրիլին 21ինտէ տաղրթբլմպզբաս միպաասէ իտիլիսերինի նէչթ իթմիշ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Իքէք էյրաֆընտան Սէատ. Շէնսիւար պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ էհմիյէթ վէ սատագաթրնա մէպնի թէրֆիքն Ուլէա սրնֆը էվվէլի.

Էրմէնի Բաթրիգխանէսի գարաքէթխէվասը սէատ. Տիգրան էֆ. հաղրէթլէրէնէ թէրֆիքն Ուլէա սրնֆը էվվէլի, վէ Բաթրիգխանէ լիսանը բէսմիի թիւրքի մուհարրէրաթ գալէմի միսիրի իզզէթու Խաչատուրեան Կարապետ վէ էրմէնիճէ մուհարրէրաթ գալէմի միսիրի Թէլեան Բաթթալ էֆէնտիլէրէ թէրֆիան սանիյէ՞ սրնֆը Միսթէմաեիզի։

Սրբոսթան հոգաուտը գօմիսէրլիեի քեաթիպլէրզ. Եէքթա պէյ ռիսթէրի սանիյէ սրնֆը միսթէմաեիզի թէվճիհ պուրուլմուշ տը։

* *

Սիվաս վիլայէթի տէֆթէրտարլըզընա Մուսուլ վիլայէթի Մալիյէ միւֆէթթիշլիեինէ Գըրգգիլիսա սանճաղը մուհասպէպճիի սէատ. Զբեա պէյ թաեին պուրուլմուշ վէ մումայիյիհա զաթէն մուհալլէֆ պուլունմուշ տը։

* *

Շէհր Էմանէթի տախիլինտէ Գարթալ գազասը գամմագամըզը՝ քիւչիք Զէքմէճ գազասը գամմագամը մնա, Բարիս պէյ էֆէնտիեէ թէֆվիզ վէ Իսրիսէ վիլայէթի տախիլինտէ Թրնօվաճրգ գազասը գամմագամը Իսմայիլ Հագգը էֆէնտի՝ մահէլլինտէ իզգա պուրուլմուշ տը։ Մուամիլեյէ Բասիս պէյ էֆէնտինին ալել ուսուլ թահլիֆի իճրա գըլընմըշ տը։

ԱՍԼԻԼԻՅԵԼ

Գալաթիոյի գարանթինանէնին թամիրեան մուգթապի մէպալիին թէվֆիյէնի իչուն, Այտըն վիլայէթինէ մէէզուսիյէթ նէհիրմէսի Ֆիւզուլմը՝ Սըհիյեէ նէզարէթինտէն Պապը-Ալիեէ արզ իսիմիշ տիր։

ԳՕՃԱ-ՄՈՒՍԱՆԸ. ԲԱՇԱ եանկընընտա էվվէլի եանան փուգարաի Ֆէնալիեէ, պիրիմիշ օյան վէրկիլիրինի թագտիրիլ վէրմէք իչուրէ, չիմտիտէն միսասատէ օլունճագ տը։

ՆԷՖՍԸ Էրզրումտա, եօլ ամէլէի միսքէլլէֆէսի՝ յունիս իսթիտասրնա գատար ճէզան նագատան մուաֆ թուրմուշ տը։

ԷՐԶՐՈՒՄ չէհրինտէ, եօլ բարասը՝ իւչ սէնէ միատտէթլի տտիրլի պէյտիյեէ թէրք օլունմուշ տը։

ՏԷՐՍԵԱՏԵՊՏԷ քէօմիր տէբօլարը թէէսիսի իչուն թալէպ օլունան իմթիեազրն էվվագը՝ մութալէա պէեան իտիրմէք իւզրէ, Շէհր Էմանէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ԹԻՃԱՐԷԹ կէմիլէրիմիզին չօգալմասը վէ էրպապը թիճարէթիմիզին էճնէպի մէմլէքէթլէրիյէ պու կէմիլէր վասրթասրյա տօղրուտան տօղրուտա միսասատպոթտա պուլունմալարը՝ մէմլէքէթմիզ իչուն ֆէվգէլատ ֆարտէլի օլաճաղընը՝ Թիճարէթ Օտասը կազէթասը՝ պիր պէնար մահասուսրնտա պէեան իտիրիր։

ՄԻՒՍԹԱՆԹՐԳԼԱՐԸՆ վէ եա մահքէմէնին տավէթինէ իճապէթ իթմէէնլէր վէ հիւքմ օլունան էէզան նագտրեի վէրմէէէն վէ եա վէրէմէէն մահքիմլար հագգընտա իճրա գանունրնա թէվֆիգգան մուամէլէ օլունմասը լիւզ զումը՝ Վան միւտտաիի ումումիլեեինէ ճէվապէն պիյտիրիլմիշ տիր։

ՀԱՃԸՆ գազասը նահիյը սապգը եահա Ֆէհմի էֆէնտի՝ սահթէ սէնէտ թանզիմինէ ճէսարէթ իթտիեինտէն տօլաը, թանթը մուհաքէմէեէ ալընմըշ տը։

ԱՑՏՐՆ վիլայէթինին էքսէր թարաֆլարրնա եայմուր եաղարագ մէզրուաթը իհեա էյլէմիշ տիր։

ԹԻՃԱՐԷԹ ՎԷ ՆԱՖԻԱ նազըրը բաշա հաղրէթլէրի՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիեէ կէլէրէք, զաթը սամի Պապը Ազամի իւլէ միւլագաթ էյլէմիշ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ սէֆիրի վէ Պուլկարիսթան դարու քէթխիւտասը կէչօֆ էֆ. տախի, օ կիւն Սատը միշարիլեյն հաղրէթլէրինի վիրարէթ իթմիշլեր տիր։

ԼՕՆՏՐԱՏԱ Գրէմվիլրօտ սօգաղընտա 111 նիւմէրօլը միքէլլէֆ խանէնին Սալթանաթը Սէնիյեէ սէֆարէթխանէսի իթթիխաղ վէ սէֆարէթը Սէնիյեէնին օրաեա նագտ օլունտուղը (վէ թէղեինաթ վէ թէֆրիչաթրնն զաեէթ միքէմմել պիր սուրէթատ իքմալ իտիլտեի խապէր ալընմըշ տը։

Միւտտէթը նըզամիյէսի զարֆընտա մագամը ախտինէ վուգուճաթ խապէր վէրմէէէն իմամ վէ մուխթալըզտան ալընմասը լազըմ կէլէն ճէզան նագտինն՝ էէնի նիֆուս նըզամնամէսինին 58 վէ 59ունճի մատտէլերի մուճիպնէէ թանսիլինէ Շուրան Տէվլէթճէ գարար վէրիլմիշ տիր։

ԱՍԱՐԸ ԱԹԻԳՆ.—Իզզէթլու Լատէվ պէյ էֆէնտինին նէզարէթի թանթընտա օլարագ, Իզմիրատ Թրալի մէվգբընտա իճրա իտիլէն հաֆրիյեաթ էնանաքնտա, էլէ կէչիրիլէն պալ՝ մուգատէմա պուլունան իւչ հէյգէլէն ճիմէլեինէ փաիգ իմիշ։ Պաչքն սաղ թարաֆա մահի վէ զաեէթ մանիտար պիր պագրը վար իմիշ։

Մէզքիւր գաֆա՝ «Միթօլօճի» տէվրի չասպարընտան Պաքիւսին օլտուղը զանն իսիլիեօր։

Էտհէմ պէյ՝ բէտէրլերի աթուֆէթլու Համտի պէյէֆէնտի հաղրէթլերինէ պու գաֆանքն պիր ֆօթօկրաֆիսինի կէօնտէրմիշ տիր։ Հաֆրիյեաթա տէվամ իսիմէքտէ տիր։

ՃՕՇ աշիրէթլերինին Միքաիլի, կէլանի վէ Թէրխանի ֆրբգալարբլյա տէշէր պաղը աշիրէթլեր արասրնտաքի իսթիլաֆ պու քէրրէ հալ օլունտուղը՝ վէ արալարը պուլունարագ ճիմամէսի պարընալարբլարդը վէ ումամ թարֆընտան էտիյէի մախասուսի հաղրէթը Բաստիչահի էտա գըլընտըղը՝ Մուսուլան պիտիրիլմիշ տիր։

ՂԱՐԻՊ ՊԻՐ ՄԱՌԼՈՒԴ.— Կէչէն բազար կիւնի սապահլայրն Իզմիրատ քէօրֆէզ տախիլինտէ պալըգճլարրն աղլարընա տարիպ պիր հայվան տիւշմիւշ վէ մէզքիւր հայվան՝ չէհրէ նազալունարագ, գօրսան թէաթրօսրնտա թէչէիր իսիլմիշ տիր։

Կէօրէնէլերին բիմահէթինէ կէօրէ, պու աճպպ մախալագը պօհու պիր պէգ. մէթրօ օլուպ, պիրիպիրինէ եաբըլըգ իչ պաղը վէ եալընըզ օրթա պաչընտա գօրգունճ իրի կէօզի, վէ կէօզլերի իւզերինտէ 32 սանթիմէթրօ ուզունլուղունտա գըլաղը վէ քէպի սեաղը կիպի թըրնագը սէօրթ ատա քիւչիւք սեաղը վէ մէրքէպ գույրուղունա պէնզէր ուզուն վէ գըլաը գույրուղը վար իմիշ։

(ԱՀԷՆԿ)

ՄԱՐՏԻՆ սանճաղը սախիլյատ Ամրուտա գարեէսինտէ Դէմօ նամըզատա պիր ատէմին քէչիսի՝ եալընըզ պօհուտաղը պիր գանֆատա մէրպութ օլարագ. Ֆէր սեաղը վէ 2 գույրուգլու վէ պիրիս պիրինէ եաբըլըգ իչի տիր։ Եավրու տօղուրմուշ տը։

ՄԷԼԱՆԻԿՏԷ ԽԱՎԵԱՐ ԵԱԲԸԼՄԱՍԸ.—Սէլանիկ պալըգխանէսինտէ զաեէթ նէֆիս թազէ սիսահ խավեար իսզար օլունմուշ տը։ Պու խավեարլարրն Բուսսա խավեարրնա բէգապէթ իտէճէք տերէճէտէ ալէա օլտուղունը թէքմին իսիլմիշ տիր։

ՍՕՖԻԱՏԱՆ թէլեկրաֆիա պիլսիրլիսինէ կէօրէ, մէէզուսէն մէմլէքէթինէ կիտէն Բուսսա ժէնէրալ գօնսօլօսը Մ. Պաչմէիէֆ՝ Սօֆիատէ ավտէթ իթմիշ վէ վավրիֆէսինին իճրասը՝ նա պաչլամըշ տը։

ԻՏԱՐԻԷ Մախասուսանն Ատալար խաթթընա իլլէմէքտէ օլան «Նիւզէթիյէ վէքթրի՝ էվվէլքի ագշամ Գընալը ատաընա կիտէրքէն, մաքինասը նագաթլանմըշ վէ եօլունա տէվամ իտէմէեէրէք եօճուլարը՝ բէմՕրքէօրլէր վէ սանտալարա տիկէր ատալարա նագլ իտիմիշ տիր։ «Նիւզէթիյէ» վաքտը չիմտի Պէրդօս ատասը էօսնէնտէ տուրուեօր։

ՄԷԼԱՆԻԿ վարիսի՝ Հասան Ֆէէմի բաչա հաղրէթլերի՝ մէրքէզը վիլայէթաձ թէրաքիմ իթմիշ օյան մուամէլաթը թանզիմ իթտիքտէն սօնրա տէվրէ չէգաճագլար իմիշ։

ԱԼՄԱՆԻԱՆԸՆ 1902 սէնէսի սէյրը սէֆարին մուամէլաթրնա ահա օյան բիսալէլէրտէն պիր նիսսէսի՝ պարիրյեէ նէզարէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՍԷԼԱՆԻԿ զբրաաթ ամէլիյեաթ մէքթէպինէ մէրպութ նիւմունէ չէֆթէլեեինէ գօեունարա աչանըլմագ իւզրէ, Բասթէօր լապուրաթօարընա բամարանան մատտէ՝ կէլմիշ վէ աչը ամէլիյեաթը իճրա իտիլմիշ տիր։

ԱՑԱԱԼՈՒԿՏԱՌԻ ասարը աթիգա խարապէլէրինի թէմաշա մագասարյա, Իզմիրատ «Ֆիլարմոնիք» գլխաւր թարաֆընտան Այապուկա գատար էվվէլքի կիւն պիր թէնէզլիւ իճրա իտիլմիշ տիր։

ԻԶՄԻՐՏԷ պիր սանաեիր նէֆիսէ սէրկիսի աչըլմըշ տը։

ԹԻՄՃԱՐՅԱՆ Զգոն Սարգսեան էֆէնտի՝ Ամէրիգատա Բիթապուրկ չէհրինտէքի մէշհուր Դարնէկի թիճարէթխանէսի ալէկինէ տավա աչմըշ տը։

ԲԱՄՈՒԴ ԲԻԱՑԱԱԸ.— Էվրոբատա բամուգ ֆիսաթը՝ թէրագը թիմէքտէ տէվամ իտիլսը։

ԷՍԷՐԸ լուսթը մէրահմբէրվէրիի հաղրէթը Բասիչահի օլմագ իւզրէ, Պապը Ալի խուլիֆասրնտան Իպրահիմ պէյին խանէսինէ աթբպպահ հաղիգան Օսմանիյէտէն սէատ. Ամէտա նուրէատին պէյ էֆ. իւլ տօքթ. իզզէ Ճէֆ վահրճեան պէյ իրամ պուրուլարագ, էվճաը համիյեէտէն մուզթարբպպուլուսան զէվճէսի Ֆանըմա ամէլիյեաթը ֆէննիյեէ իճրա իտիլմիշ վէ վաիաէսի իւլ չօճուղը տա գուրթարբլմըզ տը։

ԷՐՄԷՔԼԷՐԻՆ թարթըլարագ սաթ-սըրըլմասը խուսուսընա սոն տէրէճէտ տրգգաթ իտիլմէսի պէլէտիյէ մէջ մուրլարընա Էմր օրէնմուչ տրը։

ԷՐՊԱՊԸ իլը հէյէթին թախմինէտ կէօրէ, էօնիւմիւզտէքի չարչէմպին կիճէսի այ թուլթուլաձագ վէ չէհրիմիզտէն տէ կէօրիւլէճէք տիր։

ԲՈՒՄ Բաթրիգը ըւԹ. Եօվակիմ էֆ. հազրէթլէրի՝ վէզափը մէզէ-պիյէլէրինի իփա ինէպիլմէք իւզրէ, ճէրահիմ վէ տիւեունաթը խաֆիֆէ իլէ մէվզուճի պուլունան Բուլմարը՝ բաս-գալիա միւնասիպէթիյլէ, մուվագգա-թէն սալը վէրիլմէլէրինէ, Ամրիյէ նէզարէթինէն պաթագրիր իսթիրսամ իթմիշլէր տիր։

ՇԷՀՐԻՄԻԶ Իրան սէֆիրի բրէնս Միրզա Բըզա Խան հազրէթլէրի՝ 10 կիւնի գաւառ, Սրանիա գըբալընդն թաճ գօյմագ իւմիւնէ հիւքիմէթը մէթպուասը թարաֆընտան հազըր պոմլունմագ իւզրէ, Մաարիւէ կիտէ-ճէք վէ ավէթլէրինէ, սէհահաթտա պուլունան Շահ հազրէթլէրինէ միլա-գը օլաճագ տրը։

ՈՒՆ ԳԱԲԱՆԸՆՏԱ սաքինէ Լէմէան խանքմըն վէֆաթընը եազմըշ իտի։ Մէզպուրէնին գաթիլի օրմաղլա մաշ-նունէն հապս իտիլմիշ օլան զէվճի ինա-տէլ իսթինթագ, մէրգումըն՝ 5 այլրգ համիլէ օլան զէվճէսինի գաստէն իթ-լաֆ իթտիեի տէլտիլ վէ վուգուպուլ-լան իթիրաֆը իլէ թէհագգուգ իթմէք-լէ, ճինաեէթ Մահքէմէսինէ մուհա-քէմէսի կէօրիւլմէք իւզրէ, էվրագը թահգըգիյէսի թագըմըյա հէյէթը իթթիհատիյէճէ թէվֆի զըլընմըշ վէ մէվզուճքն քէֆալէթլէ սալը վէրիլ-մէսի հագգընտաքի իսթիտասը գա-պուլ օլանմամըշ տրը։

ՄԱՐՏԻՆ ռանճաղընտա 125 եա-ղընտա պիր գաստէ վար իմիշ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄԻՆ 10ունճը կիւնի օլ-մագ հասապիյլէ, Նասքիրը Շահանէէթ վէ մէքթեթիպը ասքերիյէ չակիր-տանընա վէ ֆուգարաեա աշուրէ թէվֆի իտիլմիշ տիր։

ՈՒՆ ԵԻԻԲԻի պիր մաֆանա՝ Ռու-մէլի Գավաղընտա իսկէլէեէ եանաշա-մաեարագ տալեանա չարբմըշ վէ գու-մա օթուրմուշ վէ գարատան հալաթ թթըլարագ գուրթարըլմըշ տրը։

ՇԷՀՐ Էմանէթինէ թօրլանմագտա օլան հըֆզը սրհէթ գօմիսիոնը՝ պէր-միւթաս իսթիմա էյլէմիշ տիր։

ՄԸՍԸՐ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.—Խրտիվ հազ-րէթլէրինին էֆբէնտի Մայիս պիրինէ իսկէնտէրիյէեէ ալիսէթի գաթիյէն թէգարրուր էյլէմէկ տիր։

— Սէվգաքին իլէ Պէրպէր արաբն-տաքի տէմիր եօլունըն թէվսիինէ տաիր օլան լաեիհա՝ թէազգ իտիլմիշ տիր։ Ամէլիյեաթա սէնէ նիհանէթինէ պաշ-լանմագ իմիշ։

— Բանէ գարեէսինէ օլան եան-կընտա պիր գաստն, պիր էրքէք վէ պիր զրզ չօճուղը եանմըշ տրը։

— Մէճլիսը նուզզար՝ կէլէճէք օր գօստոս զարքընտա, կէօզսիզլէրին ըսլահը ահվալը իլուն, Պրիւքսէլտէ թէճէմմիւ իտէճէք գանկերէճէ, Մըսըր Խրտվիյէթի թարաֆընտան տոգ. Իւլվի պիյին իդամընա գարար վէրմիշ տիր։ Թէքքար պու չէհրտէ, սարի իւլ-էթլէրէ գարշը թէտապիրը լաղըմ իթթիհատը իլուն իսթիմա իտէճէք գանկրէճէ Խրտիվիյէթ թարաֆընտան 2 զաթ կէօնտէրիլէճէք տիր։

— Մէհմէտ Ալի բաշա նամ սանաեի մէքթէպինին ինչաթը՝ իլուն 8086 լիրա թօրլանմըշ տրը։

ԹՐԱԳԶՕՆԱ միւլհագ Թէրլիթա գարեէսինէն պաքիր պիր գէղը ճէպ-ըէն գալտրրուպ ըրզընա թէսալուութ իտէն 11 ռէգիլտէն 9ը թանթուլմուշ վէ տիկէրլերիտէ չիտտեթլէ արանը-մագտա իմիշ։

ԻՏԼԱՍ.— Գում-Գարու սթասիոնը ճատտէսինէ պագգալ Գօնսթանտի Խարալամիտիս՝ Թիճարէթը Պարիյնէ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՃԻՐԻԳԱՍԸ (20)

ՄԻԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻԻԷԼԼԻՃԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Բ.

ԳՈՒՄԱՐԽԱՆԷ ԵԱԽՈՒՏ ՄԱԳՍԻՄ

Լագբրտը սէօյլէրքէն, կիւզել Մա-բիօն՝ կիւլէրէք քէնտիսինէ չէվրիւմիշ օլան պու կիւզել չէհրէեէ պագար վէ աղղընան չըզմագտա օլան լագբրտը-լարը անլամագսըզդն, նէ լէթաֆէթլէ չըգտըզընը սէյր իտէր իտի։

Կիտէ կիտէ հէր ժօրժա պէնդէեէն պու կիւզել Մագսիմ՝ հիշ սուսմագ-սըզդն վիրա սեօյլէր իտի։ Մարիօն իսէ պունդարը անճագ սեվիլիր պիր մաեէ դիգա կիպի տինլէրտի։ Պիր կիւն Մագ-սիմ պէյքի երիմինէի տէֆա օլարագ չ տը Պոնվիլին իսմինի թէքրար իթթա-եէնտէն, Նինա՝ նիհանէթի սորտու քի.

— Պանա տաիմա սեօյլէմէքտէ օլ-տուզդն պու Շարլ քիմ օլուեօր։

—Պու պէնիմ էյի տօսթում տրը աա...

—Էվվէթ անլատըմ, լաքին նէ իլ իլէ մէշղուլ տրը։

—Հիյ։

—Նա՞սըլ հիյ։

—Քէնտի կէլիրիյլէ եաշար։

—Օ՛ օ՛, զէնկին իմիշ։

—Էօյլէ զանն իտէրիմ։

—Բէնտիսինտէն էմի՞ն միսին։

—Եօգ մմա... նէմէ լազ մ ճա-նըմ։

—Երիմի սէնէ էվվէլ սիւրիւմիւշ օլուզդում չու Բարիս չէհրինին ատէմ-լերինի էյիճէ թանըմազ իսէմ տէ, բէ-տերիմ՝ էքսէքիեա պու եէրէք երբզի կիւզել խանիլերին չօղճա պուլունտու-զունը սեօյլէր իտի։

—Օհ անանէճիեիմ, նէ տէեէճէեէնի-զի անլատըմ։ Պէն տէ քէզալիք պի-լիրիմ քի, ինանիյար՝ հէր նէ՝ սըֆաթ-տա օլուրլարտա օլսունլար, քէնտիլէրինէ էմնիյէթը թամամէ հասըլ իտէնլէրի ալ-տաթըրլար։ Շարլ տը Պոնվիլ իսէ, պունլարտան տէեիլ տիր. պուրասընը բէք կիւզել պիլիրիմ։

Նինա՝ Մարքինին պանընտա, օգ-լունա իթթիեի պու ըսրարը սէպէպ-նի պէլքի քէնտիսի տէ պիլմէնէրէք տէտի քի.

—Լաքին պու տատմի էյիճէ թա-նրեօրմուսուն։

—Էվվէթ թանրեօրում, պու՝ պիր սէվիմլի տատմ տիր. պանա անճագ ֆիտէլի նասիհաթլար վէրիր։

—Նէտէն օլտուզունը պիլմէեօրում ամմա պէն՝ սէնին տօսթունը սէվմէ-տիեիմի անլաեօրում։

—Ամմա նէ՝ նէպէպլէ։

—Օրասընը պէն տէ պիլմէեօրում, լաքին եիրեեիմէ էօյլէ տօղուեօր։

Մագսիմ՝ Նինանըն ալընընտան էօ-բէրէք աէտի.

—Մ՝ ազիզ անանէճիեիմ, եիրբէեի-նի՞զէ մի տօղուեօր. նէ գաստար չիրբ-քին լագբրտը։

Մագսիմ՝ եէնիտէն վալիտէսինէ սարբլուպ, անը էջրաեիքտէն սոնրա, տէտի քի.

—Լաքին պու տատմի էյիճէ թա-նրեօրմուսուն։

—Էվվէթ թանրեօրում, պու՝ պիր սէվիմլի տատմ տիր. պանա անճագ ֆիտէլի նասիհաթլար վէրիր։

—Նէտէն օլտուզունը պիլմէեօրում ամմա պէն՝ սէնին տօսթունը սէվմէ-տիեիմի անլաեօրում։

—Ամմա նէ՝ նէպէպլէ։

—Օրասընը պէն տէ պիլմէեօրում, լաքին եիրեեիմէ էօյլէ տօղուեօր։

Մագսիմ՝ Նինանըն ալընընտան էօ-բէրէք աէտի.

—Մ՝ ազիզ անանէճիեիմ, եիրբէեի-նի՞զէ մի տօղուեօր. նէ գաստար չիրբ-քին լագբրտը։

Մագսիմ՝ եէնիտէն վալիտէսինէ սարբլուպ, անը էջրաեիքտէն սոնրա, տէտի քի.

—Գօրգա Անանէճիեիմ, պէն

ԻԼԱՆ

Արիւնիդէ միւթէչարը գապրպ միւթէվէգֆա Արթին բաշանը թէրէքեաի՝ գըսմէթը ասքերիյէ մանքէմէսի մարիֆէթիլէ թարիբ օլունուպ, ասհապը մաթլուպ պէյլէրինէ թէսվիյէսի մուգաբրէր պուլունպուղունան, միւթէվէգֆայի միշարիէյէին զիմէթինդէ ֆէր քիմին պաճաղը վար իսէ եվրագը միսպիթէլէրինի ալարագ, իշպու թարիխը իլանան իթիպարէն նիհանէթ օն պէշ կիւն զարֆրնտա Սթանպօլտա Մարքուճճիար իշինէ Պարթալան խանընտա իքինճի գարտա քեսին օն իւշ վէ օն աէօրթ նիւմէրօր օտանա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

8 Մուհարրէմ 1320 — 3—3

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսին (Էճզախանէ-Թիւրքիյէ) եէվմը քիշանտնան պէրա կէօսթէրմիյի ինթիպամ վէ արգաթի տան վէ ինզար օլընան քեսքինի էաց վիյէնին խալիսիէթ վէ էվվէնիյէթինանէն տօլայը չէնրիմիպին էն միւքեմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկերլերինի նիշմանէի իմթիհան օլմագ չէրէֆինի իպրաղ ինթիմ տիր. պու արգագաթ վէ ինթիմամա մունդամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթի մէսէլէսի քի էճզախանէլէրինէ սաղ նադարը էհէմմիյէթէ պրնանա ճագ մէվասաբն պաչլճաղը արը, ամմէնին միւսէլլէմ, վէ տէվարիը բէմիյէնին տախի մուսատագ օլացուր իւզրէ պուրատա ֆէմալը իլէ ճարիտիր պու կիպի պիր թէէսիսէն պէքլէնիրէ չու խրատմաթը միւթահանէնէյէ պիր իլավէի ինսանիյէթի քարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսէնէն չիմտիլէ գասաբ միւրաճաաթ իանէն պիմիմէ զուէֆալի խաթէկեան մէճճանէն թէտավի ինթարիմէ վէ մուալիճաթը լաղրմէ տախի քէղա պիրա իւճրէթ ինթա խրիմէք կիպի ինթիքար օլընան ֆէսաքրաբլար նադարը տրգագթա պրնանագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին ինթիհալը մինֆաաթան զիյատ հէմճինինէ խրտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթէրէլերի իւզրէրինէ թէէսիս խրիմէր օլաուր. ամէն թարիխ ինթարիմ մունդամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրէճէ ասրը նադարը էհէմմիյէթէ պրնանա ճագ մէվասաբն պաչլճաղը արը, ամմէնին միւսէլլէմ, վէ տէվարիը բէմիյէնին տախի մուսատագ օլացուր իւզրէ պուրատա ֆէմալը խաթէկեան մէճճանէն թէտավի ինթարիմէ վէ մուալիճաթը լաղրմէ տախի քէղա պիրա իւճրէթ ինթա խրիմէք կիպի ինթիքար օլընան ֆէսաքրաբլար նադարը տրգագթա պրնանագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին ինթիհալը մինֆաաթան զիյատ հէմճինինէ խրտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթէրէլերի իւզրէրինէ թէէսիս խրիմէր օլաուր. պու թարիխ իլանան ինթիպարէն նիհանէթ օն պէշ կիւն զարֆրնտա Սթանպօլտա Մարքուճճիար իշինէ Պարթալան խանընտա իքինճի գարտա քեսին օն իւշ վէ օն աէօրթ նիւմէրօր օտանա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

8 Մուհարրէմ 1320 — 3—3

ԻԼԱՆ

Բուսխա տէվլէթի թէպասարնան Կարապետ Բէյանէնդն Զարֆճեան զիմմէթինտ մանքիմինպի օլան ալաճաղընդն, թէվֆիյէսի չուն Լուսկիւտարա Ալթունիզատ մա ալէսինքտ Թօքխանէյի օղլու ճա տէպինտ 20 նիսանէրտ իլէ մուրագտա ֆէվգանի վէ թահթանի ճէ ասա վէ 2 սուֆա վէ պիր մաթպախ վէ պիրգասեղ վէ ասլէսթախմին իբի պին զբրաի ամիգ պահճէ վէ միւշթէմիլաթը սաիրէի հավի ախչապ պիրգպատ քեսչք իլէ. Սթանպօլտա՝ Եէնիգապու ճիվարընդա Բեսաշ Թիպ Քպսբմ մահալլէսինտ Եէնիմահալլէ ճատաէսինտ, 18 նիսանէրտ իլէ մուրագտամ ֆէվգանի վէ թահթանի 4 ասա վէ իբի սուֆա վէ պիր մաթպախ վէ պիր սաիրինճ վէ պիր մահզէն վէ արգա թարաֆընտա պիր մրգասբ պահճէ վէ միւշթէմիլաթը սաիրէի հավի ախչապ խանէսէ մէսեհուրը մէրգումուն միւթէարրզի օլտուղը բուպ հրսսէի շահալարը՝ թարիխը իլանան ինթիպարէն օն պէշ կիւն սօնրա Մէվզբի միւզաեէնէ գօնուլճաղընան, իմթիրասընա թէշիպ օլանլարը վէ տահա զիեատէ մալիմաթ ալմագ իսթէեէնլերինդ Մահքեվէի Թիճարէթ Իբրա տահրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի տախրէի մէգքիրէտէն իլան օլունուր։

Ֆի 6 Նիսան սէնէ 318

ՉԱՏԻԿ ՉԱՏԻԿ ՉԱՏԻԿ

ՅԻՎԱՆ ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ մեծ չաքարամանաւոնցը որ 1881էն ի վեր ծանօթ է հատարակութեան իրր առաջնակարգ ՄԱՐՈՒՐ և ԲԱՂՑՐԱՀԱՄ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ պատրաստող, այս անգամ կուգայ զեկուցանել իր պատուական գանձախորդներուն թէ, հոն, սովորական գանուած թարմ անուշեղէններէն, Եւրոպական հանդէ բմպելիներէն, հաբտիքի կամ ասնոյներու համար պատրաստուած «Ֆօնտա»ներէն, «բրթի ֆոնտ»ներ, «ֆուռէ», «Ֆուռ կլասէ», և այլ չաքարեղէններէն, ու «սարիսրիի վերնաբերեալ ՏԲԻ ՄԵՆԻՔԷՆ զատ՝ այս անգամ Զատկի առիթով՝ կարագ իւղէ համեղ և քաղցրահամ և ամէն տեսակէ ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ

ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ

ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ յատկապէս պատրաստած է, է՛ն դժուարահաճներն անգամ գոհացնելու յատկութիւններով օժտուած։

Ուստի եթէ կ'ուզէք ՁԱՏԻԿի առթով՝ ունենալ ընտիր

ՁԷՕՐԷՔՆԵՐ,

ԾԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐ

ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ, դիմեցէ՛ք

Ձ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ

ՄԵՄ ՇԱՔԱՐԱՆՈՑ

Գումգապու, Սթամբուլ մօտ, թիւ 27, և Պալի-Փաշալի զնտիվայրին վրայ գտնուող թիւ 50 խանութները։

ԴԻՄԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՔ

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՈՒԷՍԹԴԷՐՆ

ՔԱՐԼԱՍԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍՏԵԼԻ ԹՕՐՈՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏՍ

1851Տ Թ.ԷՍՏԻ ՕՂՈՒՆՏԸ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՅԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԹԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարընդ մէճմուի	ֆունկ.	ֆրգ. 6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	»	» 1,250,000
Բէճամիլէն Թէէսիյէ օլունմուշ սերմայէ	»	» 410,000

Թուրքիա շիպէանին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՒՈՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թարալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր ասէնթէլէր արանըմագտա տըր ԻՍԹԱՐ.— Շէրիֆիզին էն մասրուֆ Ֆրանսը վէ Ամման գումբանիալարը ձէրմայէսի համըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալդէ Ռէնթերընքի 125 % պիր։ Իսթէ պոռ հագիգաթ Ուէսթրընի բագիպլէրինի թէկիվիլեգ ինճ ալիմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ԷՆ

Գ. ՊՈԼԻՍ

Թուրքիա

Արդ՝ ս ոգիտակցութեան վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենայն ուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի ա ուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու աշխատանց դէմ մրցելու ընդունակ է՝ միացեալ գիներու գերազանց ժամանակներ։ Փափաք ունեցողներն քաթարկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնումի ընդունողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրտաքեաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորև։ ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքարիէ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէն։

ՊՈՍՊԱՏ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Դալճեան.

ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ։

ՌՈՒՍՃՈՒԿ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.

ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէորն Արտիթի.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեհմատուրեան։

ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոռնեան։

ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բասլամաճ։

ԶՄԻՐՆԻԱ.— Պ. Հայրիէթ Վառնիկ.

ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տէնօ Ֆէրնանտէզ.

ԻՍՄԿԻՐ.— Պ. Մ. Բաքուանօ.

ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շէրֆֆէր.

ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պէարսեան Եղբարք։

ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

24—21

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՈՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՕԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ՏՈՒՓԻՏՅԱՆ, ԱՌԱՋԻՆԼԱՅ ՖՐ. 7500000

1899առ մէրի իւլ իթրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,534,276
» » կանկըն »	»	460,267,203
» » » բրիմի »	»	1,433,965

Լէմէր խէրիթ վէ չօճուգլարարէրի միւթէսիլ չէրթիթ իլէ սիկուրթա ագատէր

Եանկըն էրլը հէր նէվի պլնա վէ էշնա իւզէրինդ սիկուրթա ագատ իտէր։

Նէթիճէսի էռալարդնո էռալը նաչ, էվրագը նագտիյէ վէ վարօր սիկուրթասարը գասպեղ իտէր։

Հինսէտարանա՝ 1896առ 18½%, 1897առ 18%, 1898առ 18%, 1899առ 16% թէտէթիթ թէվզի ինմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերի (Տէրասաաղթաէ Լէվնարտաս (Սօֆեասաս

Գրէաի Լրսնէ, Անկլո Սաքսընական Պանք և Պանկ Նատ օնալ Պիլլար։

Թարգմարարիչին միւտասիա վէ միւթէն պէր քէֆալէթլի ասէնթէլէր արանըլըօր

Իւրքիա իշին ումումի ՆԷՆԷԹ ԱՐԵԱԿ ՈՒՆԶԵԱՆ

Գալաթա Մէրքէզպանի ասգագ, Ճէտիտ խան

ՍԻՆԿԷՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈԼԱՆԴԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր հոչակաւոր մեքենաներէն մինչև յարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներուն մէջ 400է աւելի չափրամա և պատուոյ մրցանակ առած է։

Մեր նոր նմոյշները զոյն և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց գեղեցուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՆՀԱԳԹԱՑԹԻՋ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումգապուի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սերայի Լիսէին դիմաց։ Զալաթիա՝ Գալաթասարայի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանաւանդ՝ դաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

Լ'ԹԻՈՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՅԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՍՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ Թ.ԷՍՏԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսա Բլաս Վանտոմա, 9 նումէրօրու տարիէի խուգսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐՔԷԹԻ

Մէրմայէ վէ իսթիհսաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագասզաթը 21,000,000 »
Էօսէնէն զիհան 252,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլերին գրմէթի 19,000,000 »

ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէ վէ իսթիհսաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագասզաթը 17,000,020 »
Էօսէնէն զիհան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԲԷԹ դանէթ միւսասիա չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գարտ իտէր։

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻՊՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւթէլիգի սուրէթաէ վէ խուսուսի հէվէնա։

Գիհատա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԲԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանդ Օթթօման» ալլագ, Սթամպոլ Ժամանը տախի Գալաթատա «Պանդ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՞ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները ջիղերը ակռանները և մարդուս կազմուածքին զարիչ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելուն անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կոչուած է։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մասնոյն ֆոսֆորը, տեսակաւ տակարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը կարատնայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորապես ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգը շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այր տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեոն Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հրատարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցէ արեան մէջ, ջիղերոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը զօրացնէ, և մարմնոյն դիրաչարը ժուժկալ կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարդ ի ոգնեցուցած են, առնոնք որ գերեներ ի պատճառով անկարողութեանէ ամանուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն O vo-lécithine Billon անունն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդեցիկն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

Տ՞ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԸ ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինէ 97 նումէրօրու թէտավիխանէսինէ խասթալարը գտպուլ վէ թէտավի իտէր։ Պէկ ազդեցիչ ուսուցչներ էն չէտիրտ վէ էն միւղմին հալինէ վէ օնատան տօլաբը զուհուր իտէն պիր չաղ խրատ ճէնտ, իլլէթլերինի միւթէէրի պուլունան տօքթէր ԽԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսագ իլէ, հէր ազրը հիսա իսթիսրէգսիզին, ազ միւտաեթ զարֆրնտա թէտավի իտէր։ Թէրէսիա խէնլերէն՝ իւրէթի խաթալը զգնարընդն չիֆաբնտան ալնա պիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Զանէթ եէնի վէ եվրոբաատա թարպիգ օլունան պրն ուսուլ իւզրէ, Ֆրէնկի խասթալը դընը թամ մուվաֆֆագրեէրէլ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ կէտն 10ա գասարը Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինէ, Դարագուշ օթէլի գարշըսընտա լամպաճը տինքանը իւզէրինէ, 97 նումէրօրու թէտավիխանէսինէ պուլունուր։ 18—40

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԷՊ ՏՈՒՄԱՅՈՒՆ ՆԵԱՆԳԷ

ԵՕԲՐՈՒԴ ՄԱՍ

Զ.

Բառորդ մը վերջը կարգը կեցաւ Տագրեաններու ապարանքին առջեւ, ուր դռնապանը անակնկալ ժամու մը իր տէրը տեսնելով, չկրցաւ մեկնութիւն տալ ու ակնածանօք կառքին դռնակը բանալով, պտարատուեցաւ հիւրերու վանքէջքին օգնելու։

Միլիոնատէրը կառքէն ցատկելով թեւ տուաւ քրոջն ու այնպէս մաքուտունէն ներս որոնց հետեւեցան նաեւ Օնիկ ու Վահէ, եղբայրաբար խօսակցելով օրուան անակնկալին այլ և այլ մանրամասնութեան վրայ։

Մառայողները՝ էֆէնտիին տուն գալը ազդարարած էին Տիկինին որ Ասրինէի հետ զայն դիմաւորելու ելլելով, երբ Տիկին Մերունեանը անոր թեւը տեսաւ, չկրնալով նշանակութիւն տալ, բնազդումով մը Ասրինէի երեսը նայեցաւ. գեղջուկի աղջիկը բոլորովին այլայլած էր յուզումէն։

Տագրեան՝ աստիճանարար բացատրութիւն տալու դիտումով.

—Տեսա՛ր, Տիկին, ըսաւ, ամէն օր կը գանգատէիր որ Տիկին Մերունեանը մեզի չի գար, ահաւասիկ մայրով զաւակով եկան։

—Շնորհակալ եմ, քարի եկան հաւար քարով, պատասխանեց Տանտիրուհին, կարծելով որ ամուսինը յամառութիւնը փարատեր ու աղջիկը Վահէի տալ մտադրեր է ու անոր համար այսչափ սիրազեղ պատիւներ կը շռայլէ Մերունեաններուն։

—Ասրինէ՛, յարմց Տագրեան, եւ կեցը հօրաքրոջդ ձեռքը պաղ, աղջիկս։

Մակկամարդ աղջիկը անմիջապէս փութաց Տիկին Մերունեանի քով որ ջերմ համբոյրներով ու արցունքներով ողջագուրելով զայն։

—Ա՜խ սիրուն հրեշտակս, հեծկլտաց, օրհնեալ է Աստուած որ այս օրը ցուցուց։

Տիկին Տագրեան միշտ նշանտուքի մեկնութիւնը տալով այս արարողութիւններուն, սկսաւ սրտանց հրճուիլ որ մէկ հատիկ զաւկին վիզը ծուռ պիտի չմնար և վերջապէս պիտի ամուսնանար արտին սիրածին հետ։ Ասրինէ ալ նոյն համոզումն ունէր, մինակ հօրաքոյր տիրոջոր կար դեռակուհին ուշադրած, որուն նշանակութիւն իսկ չտուին մայր ու աղջիկ, ընտանենալու նոր տիրոջոր մը միայն կարծելով զայն, որ ընտանիքին պէտին կողմէ կը տրուէր նոր խնամիին։

Վահէ և Օնիկ լռիկ ու զգածուած, հիացանչ հանդիսատեսը կ'ըլլային այս արարողութիւններուն զոր սքողուած պահել կ'ուզէր միլիոնատէրը, ստիպեալ ճանաչաբար ընելու համար մեծ յատնութիւնը։

—Մօրեղբօր կնոջդ ձեռքը չնամբուրես, Վահէ՛, չեշտեց Տագրեան։

Եւ Տանտիրուհին երիտասարդին համբոյրը մայրական համբոյրով մը փոխանակելէ ետք.

—Այս հօրաքոյրդ, մօրեղբայր բառերը ինչ անուշ կ'ելլեն կոր բերնէդ, ըսաւ ամուսնոյն։

—Անոր համար որ, ըսաւ Տագրեան, տիկին Մերունեան՝ Ասրինէի հօրաքոյրն է, դուն ալ Վահէի մօրեղբօր կինը։ Տիկինն ալ իմ քոյրս է։

— Բնականաբար՝ պատասխանեց Տանտիրուհին, բան չհամնալով այս գինովական ափեղցիեղութիւններէն. ամէնքնիս ալ քոյր եղբայր ենք իրարու։

Ասրինէ ամբողջ ուշադրութիւնը այս խօսակցութեան նուիրած՝ ձայր առնելու հետաքրքրութեամբ կ'ունկընդրէր հօրը խօսքերուն, կարող չլլալով եզրակացութիւն մը հանել անոնցմէ, բայց ամէն պարագայի մէջ, Վահէի հետ ամուսնանալը կատարուած իրողութիւն մ'էր այլ եւս իրեն համար, քանի որ հայրը՝ մօրեղբայրն հօրաքոյր ըսել տալու չափ առաջ կ'երթար։

Տագրեան՝ աւելի լուսաբանութիւն տալու մտօք,

—Անանկ ամէնքնիս ալ քոյր եղբայր ենք պէս չէ՝ Տիկինը իմ ճշմարիտ քոյրս է, բաւ։

—Ի՞նչ կ'ըսես, բացագանչեց տանտիրուհին ամուսնոյն լուրջ դէմքը տեսնելով։

Իսկ Ասրինէ չանթահար եղծի նման քարացած մնաց աթոռին վրայ։

—Այո՛, չեշտեց Տագրեան, Տիկինը իմ փոքր քոյրս՝ Զապէլն է, ազատ հասակէ ի վեր կորսնցուցած էնիք զիրար և այսօր շնորհիւ մեր Օնիկին գտայ իմ սիրելի քոյրս։

Տիկին Տագրեան սրտաշարժ ակնարկ մը ուղղեց աղջկանը վրայ որ ներքին յուզմանը յաղթելու համար ամէնէն գերմարդկային ճիգերը կը թափէր, յեղոյզ ոգի եւաւ ու դերձակուհին ողջագուրելով։

—Աստուծոյ կամքը այսպէս է եղեր, ըսաւ, չկրնալով երկու արցունք զսպել։

Տագրեան կ'զգար մեծութիւնը վիշտին որուն մէջ կը տառապէին Վահէ և Ասրինէ միանգամայն, երկուքին վրայ ալ կը ցաւէր մեծապէս, բայց գիտէր անկարելութիւնը անոնց ամուսնութեան, հայրենեցեաց տեսակէտով։

—Ահաւասիկ քեզի եղբայր մը, Ասրինէ՛, ըսաւ միլիոնատէրը, Վահէի ձեռքէն բռնած՝ աղջկանը քով տանելով, Ասրինէի ի վեր կարօտը կը քաշէիր եղբօր մը, ահաւասիկ Վահէն որ եղբայրներու պատրաստականագոյնը պիտի ըլլայ քեզ։

—Ո՜հ, մեծ պատիւ կ'ընէք, մօրեղբայր, հեծկլտաց պատկերահանը, չկրնալով թաքցնել արցունքներու հեղեղին, ճշմարիտ եղբայր մը պիտի ըլլամ իմ սիրելի, պաշտելի զարմուհիս որ պարծանքը պիտի ըլլայ մեր ընտանիքին։

—Երախտապարտ եմ, Վահէ՛, կանչեց Ասրինէ, ամէն բառին չբրթունքները ծամծմելով, որպէս զի յուզումին յաղթէ, իմ անձիս վրայ պիտի ունենա քոյր մը՝ անձնուէր քոյր մը, պատրաստ՝ իր եղբօր հպատակելու, անոր օգնելու և եթէ երբեք վիշտեր ունենայ, զայն մխիթարելու։

Այս վերջին ակնարկութիւնը ամէն բան բացայայտ կը խօսէր, քայց Տագրեան չկամենալ ձեւացնելով.

—Կ'ուզեմ որ ընդհանուր կերպով յուզումները հանդարտին, ըսաւ, խօսքը ամբողջ ներկաներուն ուղղելով. բաւական է այսօր որչափ որ յուզուեցայ, արտասուեցի, օրհնեալ է Աստուած, սանկ ուրախութեան օր մը ինչո՞ւ արցունքով անցունենք, թէև ըլլան ուրախութեան արցունքներ։

Տանտիրոջ ազատարկին վրայ ամէնքն ալ լուացուեցան, արցունքները գադրեցուցին և սիրալիր տեսակցութիւն մը սկսաւ դերձակուհիին ու Տագրեան ամուսիններու միջեւ։

(Շարունակելի)

ՀԱՅ ԱՆՏԻԿԱՅԻ-ՀԱԲՍՆԻԻՐԻ

ՍԱՔՍՈՒՏ ՊԵԼԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապիթիէ

Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամուսիններու » 10% »
Աղջիկներու » 50% »

ԶՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՂՆԵՐՈՒ ԶՐԻ